"నా కొడుకు"

[పెద్ద కథ]

ధనికొండ హనుమంతరావు

2 అణాలు

"నా కొడుకు"

[పెద్ద కథ]

రచన:

ధనికొండ హనుమంతరావు

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

యువ కార్యాలయం, తెనాలి.

ఇతర పుస్తకాలు :

కృష్ణవేణి	...	0-4-0
గర్వభంగం	...	0-6-0
ప్రియురాలు	...	0-6-0
ఇలవేల్పు	...	0-8-0

రచన : జనవరి, 1940

ప్రథమ ముద్రణ : జూలై, 1941

ద్వితీయ ముద్రణ : నవంబరు, 1942

లక్ష్మీ పవర్ ప్రెస్,

తెనాలి.

"నాకొడుకు"

ఈ మూడు సంవత్సరాల్లోనూ సుబ్బారావు పూర్తిగా మారిపోయ్యాడు. ఆ బిళ్ళగోచీ పంచకట్టుకు బదులు గూడకట్టూ, జాకెట్‌లాంటి బనీనుకుబదులు టెన్నిస్‌కాలర్ షర్టూ, ముక్కునీ టెంకాయికీలాగ పిలకకుబదులు సమ్మర్‌క్రాపూ— మొత్తానికి అటు అరవకూ ఇటు ఆంధ్రుడికీ మధ్య సంధికూర్చేందుకల్లే ప్రదర్శించిన అవతారం గోపాలానికి ఆశ్చర్యమే కలిగించింది.

"ఓహో అన్నగారూ! బహుకాలదర్శనం" అంటూ గోపాలం కూర్చున్న కుర్చీపక్కన నిలబడ్డాడు సగానికి ఎగకట్టిన గూడకట్టులో.

"ఏరా! ఈ ఉద్యోగం ఎప్పటినుంచీ?"

ఈ మాటకు చిన్నబోకుండానే సుబ్బారావు సమాధానం చెప్పాడు: "ఏదో మరి...బతుకుతెరువు చూసుకోవద్దూ? మీరందరూ గొప్పచదువులు చదివి ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారాయె, నాబోటి నిశానీదొరలకు యీ కాఫీహోటల్ సర్వింగ్‌కన్న ఇంకేమంత పెద్ద ఉద్యోగాలు దొరుకుతయ్?"

"బ్రాహ్మడివై పుట్టినందుకు ఇదేసులభసాధ్యమంటావ్?"

దీనికి సమాధానం చెప్పకుండానే సుబ్బారావు, "ఏదోపనిమీద వచ్చినట్టున్నావ్-ఎప్పుడొచ్చావ్!" అన్నాడు.

"మొన్ననే...ఇది పొగాకుసీజన్ కాదట్రా?" మిగతా వాక్యాన్ని సుబ్బారావు ఊహించుకోగలిగాడు.

"ఒక డ్రింక్ తెచ్చిపెట్టు—"

సుబ్బారావు తెచ్చిన డ్రింకు తాగి, గోపాలం ఒక్కసారి ఆవలించాడు; మిట్టమధ్యాహ్నం కాఫీహోటల్లో ఇంకెవ్వరూ లేరు.

"వదినా వాళ్ళూ ఎక్కడున్నారు?"

ఈ ప్రశ్నకు గోపాలం నవ్వాడు, కాని ఆనవ్వులోని అర్థం సుబ్బారావుకు స్ఫురించలేదు. "ప్రస్తుతం ఎవదినా లేదు—"

"ఆదేమిటన్నయ్యా—ఇంకా పెళ్ళిచేసుకోనేలేదా?" 'లేదు' అన్నట్టు తలతిప్పి—"పోనీ నీకు పెళ్ళయిందా?" అన్నాడు.

"నాకెవరు పిల్లనిస్తారు!" సుబ్బారావు తనకు వివాహంమీది కుతూహలాన్ని ఒకవిధంగా విప్పిచెప్పాడు.

గోపాలానికీ సుబ్బారావుకూ చాలాదూరపు బీరకాయపీచు బంధుత్వం. చిన్నప్పుడు సరిగ్గా చదువుకోక సుబ్బారావు ఒక తుంతకింద తయారయ్యాడు. అవసరాన్నిపట్టి అప్పుడప్పుడు 'జేబుదొంగ' గా కూడా తరిఫీదవటంవల్ల బంధువర్గాల్లో ఎవ్వరూ వీణ్ని దగ్గరకు చేరనిచ్చేవారుకాదు. అల్లాంటి యంత్రవహ్మకు ఎవ్వరూ పిల్లనివ్వరని గోపాలానికీ తెలుసు.

"సరే వస్తారా—తొందరగాపోస్టాఫీసుకు వెళ్ళాలి"

"కన్పిస్తూవుండు—" గోపాలం తలవూపి బిల్లిచ్చి బయిట పడ్డాడు.

2

చిటపటమని చినుకులు ప్రారంభమయ్యేప్పటికి నడిబజారులో నిలబడ్డ గోపాలానికి ఎటుపోయ్యేందుకూ పాలుపోలా. ఇటూఅటూ కాపరాలుచేసే ఇళ్ళవటంలో అతని కాలు వెనకాముందాడుతోంది.

"అన్నయ్యా!" కేకవిని వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. సుబ్బారావ్! వాడు అద్దెకుంటూన్న ఇల్లుకాబోలు!

సుబ్బారావుతో ఇంట్లో ప్రవేశించి, సుబ్బారావు చూపిన మంచం మీద కూలబడ్డాడు,

"మంచినీళ్ళు కావాలా?" గోపాలం తలతిప్పాడు.

"సుందూ! కాసిని మంచినీళ్లు తీసుకురా—"

ఒక నిమిషం గడిచాక పద్ధెనిమిదేళ్ళ సుందరి ఒకచేత మంచినీళ్ళ గ్లాసుతో ప్రత్యక్షమైంది. అవయవ సౌష్ఠవంతో కూడిన ఆమె యవ్వనం గోపాలాన్ని బాగా ఆకర్షించింది. అమాయకంగా చూసే ఆమె చూపులు గోపాలాన్ని చకితుణ్ని చేసినయ్.

"మా అన్నయ్య!" అమాయకంగా గోపాలాన్ని చూస్తున్న ఆమెతో సుబ్బారావు అన్నాడు.

ఆమె మాట్లాడకుండా ఇంకా గోపాలాన్నే చూస్తూ నిలబడ్డది. మంచినీళ్లు తాగుతున్న గోపాలానికి ఆమె పరపురుషుణ్ని ఇంత విమర్శనా పూర్వకంగా చూస్తుందేమా అనిపించింది. ఆమె చూపుల్లోని అమాయకత్వంలో ఒక విధమైన అయోమయతకూడా అతనికి స్ఫురించింది. ఈమె ఎవరో తెలుసుకుందామనే కుతూహలమున్నా ఆమె సమక్షంలో సుబ్బారావును అడుగుతే బాగుండదని ఊరుకున్నాడు. తనకింకా వివాహం కాలేదని సుబ్బారావే తనతో ఆ కిందటిరోజూనే చెప్పాడు!

ఆ ఆకాలవర్షం ఐదు నిమిషాల్లోనే ఆగిపోయింది. గోపాలానికి ఇంకా కాసేపువర్షం కురిస్తే ఆమెను చూస్తూ కూర్చోవచ్చనిపించింది; కాని ఇంత అసందర్భంగా, నిష్కారణంగా ఆమె తననుఇంతగాఢంగా ఎందుకు ఆకర్షించిందో గోపాలానికే తెలియలేదు!

సుబ్బారావు గోపాలాన్ని రోడ్డుమీదికి సాగనంపి, అన్నాడు: "అన్నయ్యా! నీతో ఒక సంగతి మాట్లాడాలి, రాత్రి గదికి రమ్మంటావా?"

"ఏమన్నా రహస్యమా?" సుబ్బారావు తల వూపాడు.

"సరే రా... ఐదో క్రాసురోడ్డులో ప్లీడరు రాంమూర్తి మేడమీద"

"ఉంటావుగా?"

"ఉండక?" గోపాలం నవ్వుతూ నడక సాగించాడు. వీడు తనతో మాట్లాడే పరమరహస్యం యేమిటా అని ఆలోచించి బహుశా ఏదైనాసహాయాన్ని అర్థిస్తాడేమోనని గోపాలం ఊహించుకొన్నాడు.

3

చల్ల గాలి పీలుస్తూ కళ్ళు మూసుకు పడుకున్న గోపాలం— అడుగుల చప్పుడు విని ఉలిక్కి పడ్డాడు. సుబ్బారావును గదికి రమన్న సంగతే అతను మరచిపోయ్యాడు!

గది అంతా పరికించి చూసి పక్కనేవున్న క్యాంపుకాటు మీద కూలబడుతూ, "అద్దెంతా?" అని అడిగాడు, సుబ్బారావు.

"ఐదు—" ఐదు నిమిషాలు నిశ్శబ్దంలో గడిచాయి. సుబ్బారావు మాత్రం...పద్యం సగంలో ముందుపాదం రాక రంగస్థలం మీద అవస్థపడే నటుడిలాగ, ఏదో చెప్పబోయి ఆగుతూన్నట్టున్నాడు.

"ఏమిట్రా ఆ రహస్యం?" సుబ్బారావు అవస్థచూసి గోపాలమే కదిపాడు. సుబ్బారావు రెండు గుటకలు మింగి మంచాన్ని గోపాలం దగ్గరకు లాక్కొని, "ఒక్క సహాయం చెయ్యాలి అన్నయ్యా!" అన్నాడు.

ఏదో డబ్బుకు పేచీ పారేస్తున్నాడని గోపాలం అనుకొని, "ఏమిటది?" అన్నాడు.

"మనం ఒకర్నొకరం చూసుకొని మూడేళ్ళయింది. నా జీవితంలో జరిగిన మార్పులు నీకు తెలియ వనుకొంటాను"

నిజానికి వీడి జీవితచరిత్ర ఎవరిక్కావాలి?

'తెలియదు' అన్నట్టు గోపాలం తలతిప్పాడు.

సుబ్బారావు తడబడుతున్న మాటల్తో, "నాకు పెళ్ళి కాకపోయినా..." అని కొంచెం ఆగి సిగ్గు పడుతూ "ఒక అమ్మాయిని తీసుకొచ్చాను—" అన్నాడు. గోపాలం నవ్వి 'తరువాత చెప్పు' అన్నట్టు చూశాడు.

"మధ్యాహ్నం నువ్వు చూశావే—ఆ పిల్లే!" గోపాలాన్ని పీక్కు తింటూన్న అనుమానం కాస్తా తీరింది. ఆమె వీడి పెళ్ళాం కాదన్న విషయం దృఢపడ్డది.

"దాన్ని తీసుకొచ్చి అర్నెల్లవుతుంది. అంతకు పూర్వం కాలాన్ని ఎల్లా గడిపినా— ఆమె నా చేతుల్లో పడ్డప్పటినుంచీ యీ కాఫీ హోటల్ ఉద్యోగం నాకు తప్పని సరయింది. ఇప్పుడు నాకొక సంబంధంకూడా స్థిరపడ్డది. పెళ్ళిచేసుకొని దూరాన వుందామని పిస్తోంది. ఇప్పుడు దాన్ని విడిచెయ్యాలనుకుంటున్నా...అసలు అది నాబోటివాళ్ళ చేతుల్లో పడాల్సింది కాదన్నయ్యా! ఈ సంగతి దాంతో చెప్తే ఏడుస్తోంది; ఇప్పుడు నాగతేమంటుంది. దానికి ఏదైనా మార్గంచూపి నేను మాఊరు వెళ్ళి పోవాలనుకుంటున్నా..."

సుబ్బారావు ఉపన్యాస ధోరణి గోపాలానికి అర్థమవకపోలేదు. వాడు తన మనస్సును విప్పి చెప్పేందుకు జంకుతున్నాడు. ఇదా వీడి కుంభకోణరహస్యం? వీడి కాథంలాగుంది! చిన్నతనంలో వాడికి తనదగ్గరుండే చనువు వల్లనే ఇంతవరకూ చెప్పగలిగాడు.

కాని గోపాలం మళ్లీ ఆలోచించాడు. తను లోకం దృష్టిలో ముదురు బ్రహ్మచారయినా, స్త్రీస్పర్శలేనివాడు మాత్రం కాదు. విశేషించి ఆమె తనను ఆకర్షించింది గోపాలానికి ఆమెపైన కవులు వర్ణించే 'ప్రేమ' లేదుకాని, వాంఛమాత్రం వుంది. మనస్సును జయించలేని సామాన్య మానవుడు తను కోరిందీ వెదకి వేసారేదీ కాళ్ళదగ్గరకువచ్చినప్పుడు కాలతన్నుకోలేడు. ఐనా గోపాలం గంభీరంగా "ఆమె దీనికి ఒప్పుకుందా?" అని అడిగాడు.

బితుకుబితుకుమంటూన్న సుబ్బారావు గుండెకు కొంత ధైర్యం చిక్కింది. అన్నాడు: "ఈ సమయంలో ఒప్పుకోక ఏం చేస్తుంది? ఎల్లాగైనా ఆమెను వొదిలించుకుపోతే — తరువాత ఆమె జీవితం ఎల్లా మారినా మనబాధ్యత తీరుతుందిగా!" అని 'ఏమంటావ్?' అన్నట్టు చూశాడు.

సుబ్బారావులాటి అధములు అమాయక స్త్రీల జీవితాల్ని పాడు చెయ్యగలగటం లోకానికిది మొదటిసారిమాత్రం కాదు. కాని జీవితమధ్యంలో దిగనాడటంకన్నా- పరపురుషున్నన్నా వెదికి జీవితాన్ని నిలబెట్టటానికి ప్రయత్నించటానికి మాత్రం గోపాలం

దృష్టిలో సుబ్బారావే ప్రథముడు.

సమాధానం రాకపోవటంచూసి సుబ్బారావు తగ్గుస్థాయిలో అడిగాడు: "ఏం అన్నయ్యా?"

'ఎబ్బే—నేను అటువంటివాణ్ణి కాదు. త్వరగా ఇక్కణ్ణుంచి తొలగ ముదు' అనేందుకు గోపాలం కోర్కె అడ్డగిస్తోంది. త్వరగా లొంగి పొయ్యేందుకు అతని ఆత్మాభిమానం అడ్డపడుతోంది. ఏమైనా కోర్కె జయించ గలిగి, గోపాలంచేత తలవూగించింది.

"రాత్రికి వెళ్దాం—" లేని అలుసునుతీసుకొని మాట్లాడటంలో సుబ్బారావుకు మించిన చెయ్యిలేదు. గోపాలానికి తెలిసినప్పటినుంచీ సుబ్బారావు తత్వమే అది.

"ఊఁ" అన్నాడు వినపడీ వినపడకుండా. సుబ్బారావు మాట్లాడకుండా మేడమెట్లుదిగి వెళ్ళిపొయ్యాడు.

తనకోర్కె ఇంత సులభంగా తీరేసమయం వుంటుందని తను అనుకోలేదు. ఈ నూతన వాతావరణం తనను ఏల్లాఆవరించి అధీనం చేసుకోగలిగిందోనని గోపాలం ఆలోచించసాగాడు.

4

"నిగ్గు పడుతున్నావా?" ఆమె 'లేదు' అన్నట్టు తలతిప్పింది.

"కొంచెం మంచినీళ్ళిస్తావా?"

ఆమె ఇచ్చిన గ్లాసులోని మంచినీళ్ళను సగంతాగి, గ్లాసు కింద పెట్టాడు; మిగతా నీళ్ళను ఆమె తాగింది.

ఆమె తను అనుకున్నంత అమాయకురాలు కాదనీ, కొద్ది రసికురాలే ననీ గోపాలం గ్రహించాడు. అసలు రసికత్వం లేకపోతేనే యీ సుబ్బారావుతో లేచి వచ్చిందా అని అతని అనుమానం.

ఆకులూ వక్కలూ వున్న పింగాణీప్లేటును పట్టుకొని ఆమె గోపాలానికి ఎదురుగా నిలబడ్డది

"వేసుకోమంటావా?" అన్నాడు, గోపాలం.

"ఊఁ"

———

ఆమె సున్నం రాసిఇచ్చే ఆకుల్ని నములుతూ గోపాలం అడిగాడు:
"నీ పేరేమిటో చెప్పావ్ కాదు—"

"మీకు తెలియనట్టు—"

"మరిచిపొయ్యాను"

"ఇంత మరుపైతే పొగాకు వర్తకం ఎట్లాచేస్తున్నారో?" గోపాలం తనలో తను నవ్వుకున్నాడు.

"చెప్తే నోటిముత్యాలేమైనా రాలిపోతయ్యా?"

"చెప్పటానికేం? మళ్ళీ రేపటికే మరిచిపోతారు"

"ఈసారి మరచిపోనుగా—"

"మరిచిపోతే?"

"కాగితంమీద రాసుకుంటా"

"సుందరి" అని ఆమె ప్లేటును అవతలవుంచి, ఒక తెల్లకాగితం ముక్కను అందించింది.

"ఇదెందుకూ?"

"పేరు రాసుకుంటా నన్నారు కదూ?"

గోపాలం నవ్వుకొని 'సుందరి' అని కాగితంమీద రాసి జేబులో పెట్టుకొని ఆమెవైపు చూశాడు; ఆమెకూడా నవ్వుతోంది తనుచేసిన కొంటెపనికి!

అందాల్ని చిందతూన్న చందమామ మనోహరమందహాసంతో పరుగు లెత్తుతూ కిటికీలోంచి తొంగి చూసి, ప్రసరింపజేసే వెన్నెల ఆ తెల్లని పక్కలో ఐక్యమౌతోంది. పదకొండు గంటల బండి వెళ్తూ వెళ్తూ బొంగురు గొంతుకతో వేసిన కూత మాత్రం విన్పిస్తోంది.

కిలకిలా నవ్వే చంద్రుణ్ని చూసి ఆమెకూడా నవ్వింది. ఆ నవ్వు అర్థంతెలిసిన గోపాలం ఆమెను దగ్గరగాలాగుకొని ముద్దుపెట్టుకున్నాడు.

"ఈపని మధ్యాహ్నమే చెయలేక పొయ్యారా?"

"నువ్వు ఇంత మంచిదానివని తెలుస్తే చేసేవాణ్ని—"

ఆ రాత్రి మిగిలిన భాగంలో అధికకాలాన్ని గోపాలం ఆమెతోనే గడిపి— తెల్లవారుజామున మాత్రం నిద్రపొయ్యాడు.

5

ఉదయాన ఆమె కాఫీతో హాజరైంది. గోపాలం తన కింతమర్యాద ఎందుకో ననుకొన్నాడు. కాఫీ తాగుతున్న గోపాలంతో ఆమె అంది, "మీ రిప్పుడు హోటల్‌లో భోంచేస్తున్నారా?"

"ఔను"

"ఇవ్వాళ్నుంచి ఇక్కడికే రాండి..."

"వొండి పెడతావా?"

"పోనీ వొండకుండానే పెడతానులెండి" మృదువైన ఆమె హాస్యాన్ని నొక్కుతూ, ఆమెను లోలోపల మెచ్చుకున్నాడు.

"ఎప్పుడు వస్తారు?" అంది ఆమె.

"పదకొండింటికీ..."

"అందాకా భోంచెయ్యను"

"సుబ్బారావుకూడా వస్తాడా?"

ఆమె కొంచెం సిగ్గుపడి "ఆయనింక ఇక్కడకు రారనుకుంటాను" అంది.

"ఎందుకని?"

"ఇద్దరమూ పోట్లాడుకున్నాం."

"మరి మాట్లాడు కుంటున్నారుగా—"

"మాట్లాటకూ పోట్లాటకూ సంబంధంలేదు"

గోపాలం తలవూపి ఐదు రూపాయిల నోటును ఆమెకిస్తూ "ఇంటి ఖర్చుకు వాడుకో" అన్నాడు.

"ఇప్పుడు అవసరం లేదులెండి"

"ఉంచుకో—"అని నోటును ఆమె జాకెట్టులోకి నెట్టి కొంటెగా నవ్వుతూ లోడ్డేకొట్టాడు.

మూడురోజులు గడిచేప్పటికి అనుకోని మార్పులు చాలా జరిగయ్; సుందరి బలవంతంమీద గోపాలం తన సామానంతా ఆమె ఇంట్లోకి చేర్చాడు.

ఇన్నాళ్లూ మెల్లిమెల్లిగా సాగేనీడలు ఇప్పుడు వడివడిగా జరుగుతున్నయ్. మెల్లిగా కదిలే తన చేతిగడియారపు ముళ్ళను చూసుకుంటూ కూర్చోవటం పనికాదు తన కిప్పుడు. ఆమెతో సరసల్లాపాలాడుతూంటే సూర్యచంద్రుల గమనవేగం కూడా సరిగ్గా తెలిసేది కాదు - ఆమె భార్యాత్వం ఇల్లావుంటుందనీ, ఆదర్శసంసారసరళి ఇదనీ 'ప్రాక్టికల్'గా చూపుతున్నట్టు తోస్తోంది.

"మీ రెప్పుడూ నా దగ్గరే కూర్చుంటే మీ వ్యాపారం ఏమౌతుంది?" అని అడిగింది ఒకనాడు.

"మాదంత పెద్దవ్యాపారం కాదులే" ఆమెకు అనుమానం తీరినట్టులేదు.

"నేను మీ పనులకు అభ్యంతరమన్నమాట..."

"లేదులే !" ఆమె ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు.

అన్నం వుడికిందో లేదో తెలుసుకునేందుకు ఒక్క మెతుకు పట్టుకు చూస్తే చాలు. అల్లాగే ఈవారంరోజుల్లో సుందరి తత్వం గోపాలానికి పూర్తిగా అర్థమైంది. ఆమె తనమాటకు ఎదురు చెప్పదు సరికదా! ఎప్పుడూ తన తృప్తికోసమే ప్రయత్నిస్తుంది. వైవాహికజీవితపు విలువను తెలుసుకోలేక పారిపోయి వచ్చిన—సుందరిలాంటి అభాగ్యస్త్రీలందరిమీదా గోపాలనికి యీనాడు మొట్టమొదటిసారి సానుభూతి కలిగింది. బహుశా ఆమె యవ్వనరక్తపు పొంగుకు పడ్డ శిక్షకాబోలు ఇది !

గోపాలం జీవితంలో నూతన రవిరశ్మి ప్రసరిస్తోంది. ఇల్లువదలి దూరానవున్నా- అతని ప్రాణానికి ఎంతో హాయిగా వుంది. పోగాను ధర ఇంకా ఎక్కువౌతుందనే ఆశ గోపాలంలో పనిచేసింది. ఇంత వరకూ ఆఛాయలేమీ కన్పించలేదు; కాని ఇంకా రెండువారాలపాటు చూద్దామనే ఆశ అతన్ని వీడలేదు.

6

ఆ సాయంత్రం ఎల్లా ఇల్లు జేరాడో గోపాలానికే తెలియదు. తలనొప్పి దంచేస్తోంది. కీళ్ళన్నీ పట్టుకుపొయ్యాయ్ చలికూడా ఆవరించింది. కన్పించే వస్తువులన్నీ గిరగిరా తిరిగిపోతున్నయ్. మళ్ళీ చలిజ్వరం కమ్ముకుందనుకున్నాడు.

గోపాలాన్ని చూసి సుందరి అంది "ఇవ్వాళ మీముఖం వాడినట్టుగావుంది—"

మంచంమీద కూలబడుతూ వణుకుతూన్న కంఠంతో గోపాలం అన్నాడు "ముందు నాబెడ్డింగులోవున్న శాలువతీసికప్పు—" ఆమె కప్పి అతన్ని ఆనుకొని కూర్చుంది. అతని శరీరం చాలా వేడిగా ఉంది.

ఆమె కొంచెం భయంతోనే అంది: "ఒళ్ళు వేడిగాకూడావుంది" చలికి ముడుచుకుంటూ అతను అన్నాడు "జ్వరం వచ్చింది"

"డాక్టర్ కోసం కబురుచెయ్యమంటారా ?"

"ఇక్కడ ఎవరున్నారు? "

"పక్క ఇంట్లో పనిచేసే నౌకరున్నాడు "

"ఫరవాలేదు—ఇది చలిజ్వరం- వీలైతే నేను రాసి ఇచ్చిన మాత్రలు తెప్పించు—" ఆమె తలవూపింది.

గోపాలానికి ఇది చాలా సామాన్యవిషయం, అతని జ్వరానికి మందు అతనికే తెలుసు. గోపాలం రాసిఇచ్చిన కాగితం తీసుకువెళ్లి నౌకరు మందుతెచ్చాడు. ఒక మాత్రమింగి కాసిని మంచినీళ్ళు తాగి గోపాలం పడుకున్నాడు.

ఒక గంటగడిచాక తనను కనిపెట్టుకు కూర్చున్న సుందరితో అతను, "నువ్వుభోంచెయ్యి—" అన్నాడు

"నాకు ఆకలికావటంలేదు"

"ఆదేం ?"

"నాకుభయమేస్తోంది—"

గోపాలానికి జాలికలిగింది. ఒకరిబాధను చూసి వేరొకరు అందు లోనూ చెప్పుకోదగ్గ సంబంధంలేని సుందరిలాటి వ్యక్తిఎందుకు సాను భూతిచూపాలో, చూపాల్సినఅగత్యంయేమిటో అతనికి బోధపడలేదు. సుందరి తనను సౌఖ్యపెట్టేందుకు శతవిధాల ప్రయత్నిస్తూన్నట్టుమాత్రం అతనికి ఇదివరకే తెలుసు. అన్నాడు : "నాకేంఫరవాలేదు. నువ్వుభోం చేసి రా"

ఆమె కదలకుండా తనవైపు జాలిగా, బాధగాచూసింది. గోపా లానికి ఆబాధలోనే ఒకవిధమైన ఆనందం స్ఫురించింది.

ఆమె గడ్డంపట్టుకొని గోపాలం అన్నాడు: "నాకిది మామూలుగా వచ్చే జ్వరమే, నువ్వు భోంచేసి రా— సుందూ! బతిమాలు తూన్నాగా!"

ఆమె మట్లాడకుండా లేచివెళ్ళింది. గోపాలం దీర్ఘంగా ఆమెను గూర్చి ఆలోచిస్తూ కళ్ళుమూసుకున్నాడు. మరిరెండు నిమిషాల్లో ఆమె తిరిగి వొచ్చింది

"భోంచేశావా?"

"ఆఁ"

"అబద్ధం!"

"కావలిస్తే చెయ్యివాసనచూడండి" ఆమె చెయ్యివాసన చూశాక గోపాలం అనుమానం తీరింది,

"ఇంత త్వరగా ఎల్లా భోంచాశావు?"

"నాకు అన్నం సయించలేదు."

గోపాలం నిట్టూర్చాడు. నలిగివున్న ఆమె జీవితాన్ని కూడా లెక్కచెయ్యకుండా తనమీద ఇంత జాలిచూపటందేనికో?

గోపాలం పక్కలోకూర్చొని సున్నితంగా అతని ఫాలభాగాన్ని తాకుతూ ఆమె, "నిద్రవస్తోందా?" అని అడిగింది. ఆమె మృదు హస్తాల రాపిడిలో గోపాలానికి సగం తలనొప్పి తగ్గినట్టుగావుంది. ఆమె సమక్షంలో ఆబాధకాదు— అంతకురెండింతలయినా సులభంగా అనుభవించొచ్చని అతను తలిచాడు.

"నిన్ను చూస్తుంటే నాకు నిద్రకూడారాదు."

"ఐతే నేను వంటింట్లో పడుకుంటా"

"వద్దు—ఇక్కడే పడుకో"

"అబ్బ! చెప్పినమాట విందురూ"

"కాదులే"

ఆమె చాపవేసుకొని అతని పాదాలదగ్గరగా కూర్చుంది. ఆమె ప్రవర్తనకూ మాటలధోరణికీ అతనికి నూతనోత్సాహం చేకూరినట్టుగా ంది.

"ఆ కోటుజేబులో సిగరెట్టివ్వు"

"సిగరెట్టా? జ్వరంలో సిగరెట్టేమిటి?"

గోపాలం మొండిధైర్యానికి ఆమె కొంచెం ఆశ్చర్యపడ్డది.

"కాలవాలని వుంది"

"నామాట వినరూ?" అని ఆమె బతిమాలింది. గోపాలం 'సరేలే' అన్నట్టు ఊరుకొన్నాడు.

"ఆకలవుతోందా?"

"ఊఁ."

"కాఫీ కాచిఇస్తాను"

తనకోసం పనికట్టుకొని కాఫీకాచింది. ధనంతో కొనుక్కోలేనివి ఎన్నింటినో ఆమె తనకు చేకూరుస్తోంది. ఆమె చేతిపైన తయారైన కాఫీ తాగాక, అతని సగం జ్వరమూ, సగంబాధా మాయమయ్యాయ్. ఒకవిధమైన సంతోషంతో కన్ను మూశాడు. ఎప్పుడు నిద్రపట్టిందో తెలియదు. ఆ మె చాపమీదనే పడుకొని నిద్రపట్టక అటూ ఇటూ దొర్ల నారంభించింది.

అగరాత్రివేళ కలతనిద్రలో ఎంతో బాధను సూచించే కంఠంతో "అమ్మా!" అని అరిచాడు గోపాలం. ఆమె తుళ్ళిపడి "ఏమండీ" అంది. అతను ఆమె ముంగురుల్ని సర్దుతూ అన్నాడు: "రేపు మా యింటికి వెళ్ళిపోతా." అతనికి కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయ్. తన ఆత్మ బంధువుల సమక్షాన్ని కోరింది—అతని హృదయం.

"ఎందుకు—బాధపడుతున్నారా?"

"లేదు - సుందరీ! నువ్వు నాతో అవస్థపడలేవులే!"

"అలాటి అనుమానా లేవీ పెట్టుకోవద్దు"

కాస్త ఆగి మళ్ళీ అంది: "కాళ్ళు పిసగ మంటారా?"

ఏ భార్య తన భర్తను ఇంత సంతోషపెడుతోంది? తను కనివిని ఎరుగని విషయం ఇది! ఏం సంబంధం వుందని ఆమె తనకు ఇంత ఆదరణను ప్రదర్శిస్తోంది? సుందరిలాటి మృదుహృదయ స్త్రీలు లోకంలో ఉన్నారని గోపాలం యీక్షణంలో మొట్టమొదటిసారి తెలుసుకున్నాడు.

గోపాలం మౌనాన్ని అంగీకారంగా తీసుకొని ఆమె అతని కాళ్లు పిసగ నారంభించింది.

"ఒద్దు లే—సుందూ!"

"సిగ్గుపడుతున్నారు; ఫరవాలేదు"

అతనేమీ మాట్లాడలేదు. అబ్బ! ఎంత హాయిగా వుంది. ఇంత అందాన్నీ ఇంత సౌకుమార్యతనూ సుందరిలాటి పతివ్రతస్త్రీలలో సృష్టించిన భగవంతుడు నిజంగా దూషనార్హుడే! లోకం ఆమెలోని మంచి గుణాల్ని లెక్కచెయ్యదు. 'లేచివచ్చిన రంకులాడి' అంటుంది. ఆమె వ్యక్తిత్వానికున్న విలువను గోపాలం తను ఇంకే ధనంతోనూ కొనలేడు! ఆమెనుగూర్చి ఇంకేమేమో ఆలోచిస్తూ గోపాలం మరొకసారి నిద్రాదేవి కౌగిట్లోని పారవశ్యతను చవిచూసేందుకు పరుగెత్తాడు.

7

నాలుగు రోజుల్లో జ్వరం జారింది. ఈ నాలుగురోజులూ సుందరి తనకు యీలోకంలో మరెవ్వరూ లేనట్టూ, గోపాలం ఒక్కడే దిక్కున్నట్టూ అతని సేవలోనే గడిపింది... అతని అవయవాలన్నీ మళ్ళీ స్వాధీనంలోకి వచ్చాయ్. ఎక్కడలేని ఆకలీ పుట్టుకొచ్చింది.

"సుందూ! ఇవ్వాళ పత్యం!"

"జ్వరంపోయిందా ?"

"చూడు" ఆమెఅతనిశరీరాన్ని తాకిచూసింది. మామూలుగానే వుంది

"ఏం ?" అన్నాడు గోపాలం సుందరివైపుచూస్తూ.

"జ్వరంలేదుకాని ఐనా సాయంత్రందాకా చూద్దాం"

"ఈ ఆకలికినేను ఆగలేను. నాకిప్పుడు పత్యంకావాల్సిందే!" అని గోపాలం ఖచ్చితంగా చెప్పాడు

"మీకంత తొందరెందుకూ ?"

"నాస్థితిలో నువ్వుంటే తెలిసేది" గోపాలం నవ్వాడు; ఆమె కూడా నవ్వింది. "అన్నంవండు" అన్నాడు తనకున్న తొందర్నం తట్నీ పొందుపరుస్తూ. "తిని నిద్రపోతారా ?"

"ఊహుఁ."

గోపాలం ఆమెతో ఏమేమో మాట్లాడుతూనే ఆమె చేసేవంట వైపు ఆతృతతో చూడసాగాడు.

"అయింది-రాండి" గోపాలానికి పోయినప్రాణి లేచొచ్చినట్టుగా వుంది. కాళ్ళు కడుక్కొనివచ్చి అన్నంముందు కూర్చున్నాడు. సరిగా సయించకపోయినా ఏదో నాలుగుమెతుకులు నంజి పక్కమీద వాలాడు.

ఆమెకూడా భోంచేసి గిన్నెలు దొడ్లోపడేసివొచ్చింది. అతను కళ్ళుమూసుకొని పడుకోవటంచూసి, "అదుగో నిద్రపోతున్నారు జ్వరం తలకెక్కుతుంది" అంది.

"లేదు ఊరకనే కళ్ళుమూసుకున్నా."

"నిద్రమనకు చెప్పివస్తుందాయేం—లేచికూర్చోండి"

గోపాలం లేచికూర్చొని, కాస్తఆగి అన్నాడు. "కాస్తపని వుంది-బజారు వెళ్లిరానా ?"

"ఇప్పుడేగా పత్యంతీసుకొంది అప్పుడే బజారెందుకు ? ఒద్దు;"

పోగాకుమార్కెట్ ఎలావుందో తెలుసుకోవాలని గోపాలానికి కుతూహలంగావుంది. ఈపాటికి ఇతరవర్తకులందరూ తమసరుకును

పూర్తిగా అమ్మేసివుంటారు. ఈ సంవత్సరం తన ఒక్కడిసరుకే మిగిలింది. జ్వరం తన వ్యాపారాన్ని కొంతవరకూ నిరుత్సాహపరిచినా, నష్టంవస్తుందనిమాత్రం భయపడక్కర్లేదు.

అతను మాట్లాడకుండా పక్కమీద వాలగానే ఆమె అందుకుంది: "మళ్ళీనిద్రపోతారు—"

"ఊరకనే పడుకున్నా..."

"అసలు పడుకోవద్దు"

"మరేంచెయ్యమంటావ్ ?"

ఆమె సమాధానానికి కొంచెం ఆలోచించి, చూరులోంచి పాత పేక నొకదాన్ని తీసి దుమ్ము దులిపింది. ఆ డొక్కుముక్కల్ని చూసిన గోపాలానికి నవ్వు ఆగలేదు. కాని అతని నవ్వు ఆమెను ఏమాత్రమూ నిరుత్సాహపరచలేదు.

"పేకాడుదాం—"

"నీకు పేకాటకూడా వచ్చా ?"

"ఏదోకొంచెం" అని చప్పరించింది-

ఇద్దరూ పేకాటకు ఉపక్రమించారు, కాని గోపాలం మనస్సంతా మార్కెట్టులోనే పచార్లుచేయసాగింది. అతనికి దురాశలేదు. వీలైనంత త్వరలో ఏ కొద్దిలాభానికైనా అమ్మెయ్యాలనుకున్నాడు.

సాయంత్రం నాలుగుగంటలదాకా పేకాట కాలక్షేపం జరిగింది. గోపాలానికి సంపూర్ణ ఆరోగ్యం చేకూరినట్టుంది.

"ఒక్కసారి బజారు వెళ్ళివస్తా—సుందూ !" లేచి నిలబడ్డాడు.

"మీకంత తొందరెందుకు? రేపు పొద్దున వెళ్ళవచ్చు"

"జట్కాలో వెళ్ళి అరగంటలో తిరిగివస్తా—"

"నేను పోనీను—" ఆమె తన రెండు చేతుల్నీ అడ్డంగాజాచింది.

ఆమెనుచూసి గోపాలం జాలిగా నవ్వాడు.

మాట్లాడకుండా మంచంమీద కూలబడ్డ అతనితో "కోపం వచ్చిందా?" అంది.

"లేదు" అన్నాడు, ఆమె తల నిమురుతూ.

8

తలవని తలంపుగా పోగాకుస్వర అమితంగా పెరిగింది. ఒకవిధంగా చూస్తే గోపాలానికి యీ జ్వరం రావటం లాభదాయకమే అయింది. ఇంతకు పూర్వమే తను సరుకు అమ్ముకున్నట్టయితే అతనికి అందరితో పాటే స్వల్పలాభం వచ్చి ఉండేది!

సరుకు అమ్మి—ఇంటికొచ్చి కూనిరాగాలు ప్రారంభించాడు.

"ఇవ్వాళ చాలా కులాసాగా ఉన్నారు" అంది ఆమె. కాని అతను పరిచయంలేని సంగీతములోనే నిమగ్నుడయ్యాడు.

"నాతో మాట్లాడరూ?"

"ఏమిటీ?"

"ఇవ్వాళ ఇంత సంతోషానికి కారణం?"

"రింగురంగడు!" అన్నాడు హూషాయి పోగించినట్టు—వేళ్ళను ఆడిస్తూ. ఆమె నవ్వి ఊరుకుంది.

ఆ సాయంత్రమే గోపాలాన్ని వెతుక్కుంటూ — నురుగులు కక్కుతూవచ్చి పడ్డది టెలిగ్రాం — తన తండ్రి మరణశయ్యా మీద వున్నాడు. తను వచ్చికూడా రెండు నెల్లయింది. పనికూడా పూర్త యింది. ఇంక ఇక్కడ ఉండటం అనవసరం; ఇంటిదగ్గర తను ఇప్పుడు అత్యవసరం. ఈ సంగతి సుందరితో చెప్పాడు; ఆమె మాట్లాడకుండా జాలిగా చూసింది.

కొన్ని క్షణాలు నిశ్శబ్దతలోనే గడిచి పొయ్యాయ్. ఆమె అతని పాదాలదగ్గిర కూర్చొని మెల్లిగా అంది. "మళ్ళీ ఎప్పుడొస్తారు!"

"ఏమో! చెప్పలేను సుందూ! ఒకవిధంగా ఇది చివరి కలయికే ననుకోవాలి..." మాట్లాడేందుకు ఆమెలోని ఏశక్తీ సహాయం చెయ్యలేదు.

"విచారపడుతున్నావా—సుందూ?"

ఆమె మాట్లాడే శక్తిని కూర్చుకుంటూ, అంది: "లేదు."

ఆమె అబద్ధమాడినా...ఆమె కళ్ళు నీరు కార్చటం ఆపలేదు. తల వొంచుకొని ఏడ్చింది...గోపాలానిక్కూడా యీ వియోగం చాలా బాధాకరంగానే వుంది.

ఆమె సుబ్బారావును నమ్మి తన జీవితాన్ని ధ్వంసం చేసుకున్నందుకు అతని ఆత్మ ఘోషించింది. ఇంత కృత్రిమ వాతావరణంలోనూ ఆమె తనకుచేసిన సపర్య-జీవితంలో మరువరానిది. ఈ రెండునెల్ల నుంచీ ఆమె తనను దమ్మిడీకూడా అడగకుండా, కాపరాన్ని ఎల్లా నడుపుతోందో ?

"సుందా! ఏంకావాలో చెప్పు ..ఏదైనాసరే ఇచ్చివెళ్తాను..." సుందరి సంతోషంతో చూచింది.

"ఏదైనా సరే ఇస్తాను" అన్నాడు మళ్ళీ

"నాకు .." అని ఆగింది.

"చెప్పు సుందూ! ఫరవాలేదు..." చనువుగా ఆమె తలను నిమిరాడు.

భయపడుతూనే పొడిగొంతుకతో ఆమె అంది: "నాకు అయిదు వందల రూపాయలు కావాలి..."

గోపాలం ఆమెను చూసినవ్వాడు, ఆమెకు ఏమీ అర్థమవనేలేదు. ఆమె ఏంఅడిగినా గోపాలం ఇచ్చేందుకు సిద్ధమేనని ఆమెకేం తెలుసు! గోపాలానికి యీ సంవత్సరం వచ్చిన లాభాల్లో ఆమె అడిగిన మొత్తం ఒక లెక్కలోదికాదు.

"ఇంతేనా తీసుకో..." అని, ఐదువందల రూపాయిల నోట్లనూ ఆమెకిచ్చాడు. అడిగినప్పుడున్నంత ఉత్సాహం ఆమెలో తీసుకునేటప్పుడు లేదు; జంకుతూ తీసుకుంది.

మరికొన్ని క్షణాలు గడిచాక గోపాలం వెళ్ళేందుకు లేచి నిలబడ్డాడు. ఆమె వలవలా యేడ్వసాగింది

"కన్నీరు కార్చుతావెందుకు సుందూ? వీలైతే మళ్ళీ వస్తాలే. నువ్వలా ఏడుస్తుంటే నేను వెళ్ళలేను"

ఆమె బలవంతాన దుఃఖాన్ని ఆపుకొని, లేని ఉత్సాహంతో

"ఏడవను మీరు వెళ్ళండి..." అంది.

గోపాలం బరువైన కాళ్లను లాక్కుంటూ ముందుకు సాగాడు. తన దృక్పథంనుంచి మరుగుపడేదాకా గోపాలాన్ని చూసి, కన్నీటి తోపాటే వెలువడే వేడినిట్టూర్పుల్ని భరిస్తూ మంచంమీద వాలింది అభాగ్య సుందరి! .

9

మనస్సుకు శాంతిలేదు. మతి చెడ్డట్టుగావుంది. తండ్రి మరణం కన్న ఎక్కువగా సుందరి అతన్ని బాధించసాగింది. మనశ్శాంతి కోసం అనేక వినోద ప్రదర్శనాల్ని చూశాడు. ఎన్నో పుస్తకాలు చదివాడు; అనేక విధాల ప్రయత్నించాడు...కాని అది అసాధ్య మైంది. సుందరి తన కళ్ళల్లో మెసులుతూన్నంతసేపూ అతనికి పిచ్చెక్కినట్టుండేది. ఇంతడబ్బు వున్నా తను జీవిత మాధుర్యాన్ని అనుభవించలేకుండా చేయగలిగింది అబల-అనబడే ఒక స్త్రీ!

మనస్సును స్వాధీనం చేసుకోలేక—సుందరికోసం వెళ్ళాడు, ఇల్లు తాళం వేసివుంది.

పక్క భాగంలో వాళ్ళని అడిగాడు. "ఇల్లు ఖాళీచేశారు" అన్నారు. "ఈ ఊళ్ళోనే ఉన్నారా?" అన్నాడు. "ఏమో మాకు తెలియదు..." అని సమాధానం.

ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయ్యారు! ఎక్కడని తిరుగుతాడు? ఆ పట్టణ మంతా ఎల్లా గాలిస్తాడు?

సుబ్బారావు పనిచేస్తున్న కాఫీహోటల్ కు వెళ్లి కనుక్కున్నాడు: "పదిహేనురోజుల క్రితమే అతను పసమానుకున్నాడు" అన్నారు.

ఎక్కడ వుందని వెతుకుతాడు? అసంభవం! నిరాశా, నిస్పృ హాలు హెచ్చుగా ఆవరించాయి. ఐనా పట్టణమంతా బండిలో తిరి గాడు ఎక్కడైనా కన్పిస్తుందేమోనని. ఎక్కడా కన్పించలేదు. తన విశ్వప్రయత్నం బూడిదలో పోసిన పన్నీ రవుతుంది! అతని జీవి

తంలో ఇంత పరివర్తనను తీసుకురాగల శక్తి సుందరిలో వుందని ఎవరనుకొన్నారు?— నిరాశతో ఇల్లు జేరాడు.

చాలారోజుల వరకూ సుందరి విషయంలో గోపాలం బుర్ర చెడ కొట్టుకున్నాడు. ఇలాటి దుర్భర జీవితం ఇకముందు సాగించటం ఎట్లాగా అనేది అతనికి పెద్ద సమస్యయి కూర్చుంది.

చదువుకొని అనుభవమూ, విజ్ఞానమూ సంపాయించిన తనలాటి యువకుడు, కొన్నిరోజులపాటు తనతో స్నేహంచేసిన ఒక యువతి కోసం బాధపడటం చాలా శోచనీయాంశ మనుకుంటాడు. ఈ విష యంలో తనకు తను సరిపెట్టుకొనేందుకు ప్రయత్నిస్తాడు. కాని ఆమె మళ్లీ జ్ఞాపకం వస్తుంది—దాంతో తిక్క తిరుగుతుంది- అసలు మానవ హృదయమే దుర్బలమైంది. అందుకు తనేం చేస్తాడు?

10

మానవ జీవితంలో 'మరుపు' అనేది మహోపకారం చేస్తుంది. ఏనాడో జరిగినదాన్ని పట్టుకు కూర్చోలేం. గోపాలం యీమార్పు చెందేందుకు మొదటివాడు మాత్రం కాదు... ఆరేళ్ళు తిరిగిన కాల చక్రం సుందరి ఛాయనైనా అతని హృదయసీమలో లేకుండా కడి గేయ గలిగింది. ఇప్పుడు అతను సాంఘిక జీవితంలో—సంసార రంగాన పడ్డాడు.

బాపట్లలో కోర్టుపని పూర్తిచేసుకొని తిరిగి వెళ్తూ వుండగా—కుర్ర వాడొకడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి గోపాలం చెయ్యిపట్టుకున్నాడు.

"ఏమిటి?" అన్నాడు గోపాలం తీక్షణంగా.

"మా అమ్మ పిల్చుకురమ్మంటోంది—"

గోపాలానికి తెలిసినవాళ్లు కానీ, బంధువులు కానీ, బాపట్లలో లేరు. మరి యీకుర్రవాడి తల్లి ఎవరో అతనికి అర్థమవలేదు. ఒక వేళ కుర్రవాడు పొరపడ్డాడేమోనని అటూ ఇటూ చూశాడు. ఆ బజార్న ఇతర జనసంచారమే లేదు.

"రాండి—" అని హెచ్చరించి చెయ్యిపట్టుకు లాగుతున్నాడు కుర్రవాడు.

"ఎక్కడ?"

కుర్రవాడు వేలుపెట్టి చూపుతూ, "ఆ ఇంట్లో" అన్నాడు.

"పద" అని కుర్రవాడితో కలిసి నడకసాగించాడు.

ఇంట్లోకి ప్రవేశించగానే సుందరి ఎదురైంది. కొన్ని క్షణాల వరకూ అతను ఆమెను గుర్తించలేక పోయ్యాడు.

"మరిచిపోయ్యారా?" అంది ఆమె.

"లే—దు"

"అలా కూర్చోండి—"

గోపాలం కుర్చీలో కూలబడ్డాడు. ఆరుసంవత్సరాలనాటి సుందరేనా యీమె? రూపుమారింది, గొంతుమారింది, స్థితికూడా మారి వుంటుంది కాని హృదయం మారలేదు. పూర్వపు రెండునెల్ల జీవితమూ అతని కళ్ళముందు తిరిగింది. ఎంతో ఆనందాన్నిచ్చి-విరహంలో తనను దాదాపు పిచ్చివాణ్ణిగా చెయ్యగలిగింది—యీ పిచ్చి సుందరేనా? 'సుందూ! ఎంత మారిపొయ్యావ్!' అందామనుకొన్నాడు. కాని కళ్ళనీళ్ళువచ్చాయ్. ఆమె చూడకుండా వొత్తుకున్నాడు

సుందరికి కూడా ఆ దినాలుజ్ఞాపకమొచ్చాయ్. గోపాలంలో గొప్ప మార్పేమీ రాలేదు. ఆమె అంతరాత్మఘోష కన్నీటిరూపం దాల్చింది. పక్కకు తిరిగి చీరకొంగుతో వొత్తుకుంది.

"ఇప్పుడు సుఖంగావున్నావా సుందూ!"

"నాజీవితంలో సుఖమేమిటి? ఆరోజులు వెనకనే గడిచిపొయ్యాయ్." వొంచివున్న ఆమె ముఖంలోని భావమైతే అతనికి స్పష్టంగా తెలియకపోయినా, ఆమె దుఃఖిస్తోందన్న సంగతి అతను గ్రహించగలిగాడు.

"ఇప్పుడు ఎవరిదగ్గరుంటున్నావ్?" అన్నాడు తనలాటివాడే ఎవరో ఆమెను లేవదీసివుంటాడని.

"వారిదగ్గరే !"
"ఎవరూ ?"
కొంచెం సిగ్గుపడుతూ అంది: "సుబ్బారావు-గారు"
"వాడితో పాట్లాడావ్ కదూ ?"
"లే—దు వారుమావారే !"

సుందరి సుబ్బారావు భార్యా ! తనకాసంగతి తెలియదే ! అతనికి గుండె ఆగినట్టయింది ! ఐనా గంభీరంగానే ప్రశ్నించాడు: "నేను వెళ్ళాకనే పెళ్ళాడాడా ?"

"లే—దు అంతకు రెండేళ్ళముందే !"

ఆరిదౌర్భాగ్యుడా ! అగ్నిసాక్షిగా పెళ్ళాడిన భార్యని ఇతరుల దగ్గరకు పంపటమా ? సుబ్బారావులాంటి అధమాధముడు మచ్చుకైనా దొరుకుతాడని గోపాలం తలవలేదు ! అతనిలో ఆ వేదనాజ్వాలలు ప్రజ్వరిల్లసాగాయి.

"రాత్రికి వస్తారు—ఉండండి"

ఇంకా ఆ నీచుడిముఖం చూడటమా ! అసంభవం ! పాప ! కొర గానితృణం !...ఇంకొక్క అనుమానం అతనికి తీరాలి. "సుందూ ! ఐదువందలుకూడా వాడు అడగమన్నాడా ?

"ఔను"

ధనసంపాదనకేనా-తనభార్య శీలాన్ని అడ్డంపెట్టింది ! తనకే సుందరిలాటి భార్యవుంటే పువ్వుల్లోపెట్టి పూజించేవాడు ! ఇంత ప్రపంచమూ భార్యను అగ్నిపెట్టిలాగు స్వేచ్ఛగా వాడుకుంటూన్నా గుడ్లు మిటకరించి చూస్తూకూర్చుంది ! ఈ సంఘంలో ఒక్కరైనా యీ ఘోరాన్ని ప్రశ్నించలేకపొయ్యారు ! పెళ్లినాడు పెద్దలు ఆశీర్వదించి భార్యమీద ఇచ్చిన హక్కును వెలకట్టి అమ్మాడు ! ఆమెనుగూర్చి అబద్ధమాడి—తనను మోసగించాడు ! సుందరి తన భార్యని చెప్పినట్టయితే — ఆమె ముఖంచూసయినా తను డబ్బు ఇచ్చేవాడు ! తనకోర్కెను ప్రజ్వలింప జేసేందుకు సుందరిని ఎరగా ఉపయోగించాడు ! సంపాదనకోసం భర్తను కాదనలేక తన

మానాన్ని అమ్మేందుకు సిద్ధపడ్డది-పిచ్చి సుందరి! ఒక జీవి నలగటం వల్ల వచ్చే ఆనందాన్ని రెండో జీవి అనుభవిస్తూన్న యీలోకంలో ఇంకెన్నెన్ని వింతలున్నయో ?

విస్తుపోయి చూస్తూన్న గోపాలాన్ని చూసి ఆమె అంది: "ఇది మీకు ఆశ్చర్యంగా ఉండొచ్చు నేను ఆయనకోసమే ఇంతపనీ చేశా ననుకోకండి; నేనుకూడా మిమ్మల్ని వాంఛించాను. కాని నేనుకూడా ఒక విధంగా మిమ్మల్ని మోసమేచేశాను—క్షమించండి—"

కన్నీరు కారుస్తూన్న సుందరినిచూసి గోపాలానికి జాలికలిగింది. ఆమె తన జీవితంలో ఒకసారి ప్రియబాంధవైంది!

"ఇందులో క్షమించేందుకు యేమీలేదు సుందూ!"

అంతా మరిచిపోదామని గోపాలం ఆత్మతో పోట్లాడుతున్నాడు కాస్త ఆగి ఆమె అంది, "కుర్రవాడు ఎవరో తెలుసునా?"

ఇందాక కుర్రవాడి మాటల్ని ఆధారం చేసుకొని గోపాలం అన్నాడు: "నీకొడుకు—కాదూ?"

"ఔను కాని వాణ్ని- మీ-వల్లనే కన్నాను" అంది ఆమె చాలా సిగ్గుపడుతూ. ఎదుటవున్న నిలువుటద్దంలో కన్పించే తన పాపకూ కుర్రవాడికీ చాలాపోలికలున్నయ్.

కుర్రవాణ్ని దగ్గరకు లాక్కొని "నీపేరేమిటమ్మా!" అని అడిగాడు.

వాడు బెదురుతూ, "గోపాలం" అన్నాడు; ఆమెనవ్వుతూ అంది: "మీ జ్ఞాపకార్థం పెట్టినపేరు—"

"నాకొడుకు-నాకొడుకు" అని గొణుగుతూ గోపాలం కళ్ళ నీళ్ళు తుడుచుకొన్నాడు.

ఎన్నాళ్ళనుంచో ఎదురుచూస్తున్న నవల :

వెలువడబోతోంది ! **ఎదురుచూడండి !**

లోకచరిత్ర

రచయిత : ధనికొండ హనుమంతరావు

నేటికాలపు రీతిని
వివిధ దృక్పథాలతో విమర్శించిన నవల !

ప్రతి యువతీ యువకుడూ తెలిసికోవలసిన
సమస్యలతో నిండివుంది.

త్వరపడండి !

వివరాలకు :

యువ బుక్ డిపో., తెనాలి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర

[విద్యావిషయక మాసపత్రిక]

ఉపాధ్యాయ, ఉపాధ్యాయినుల కుపయుక్తమైన విషయాలపైన అనుభవజ్ఞులైన ప్రముఖులచే వ్రాయబడ్డ వ్యాసాలతో వెలువడుతుంది.

నేటి విద్యావిధానము, దాని మంచిచెడుగులు, విద్యాప్రచారాభివృద్ధికి అవసరమైన సూచనలు, ఉపాధ్యాయ వృత్తియందలి కష్టములు — తెలుసుకునే అవసరం ఎంతైనా వుంది. అందుకు "ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రారంభవిద్య" కు వెంటనే చందాదారులుగా చేరండి.

వివరాలకు :

ఏలూరు (పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా)

14243